

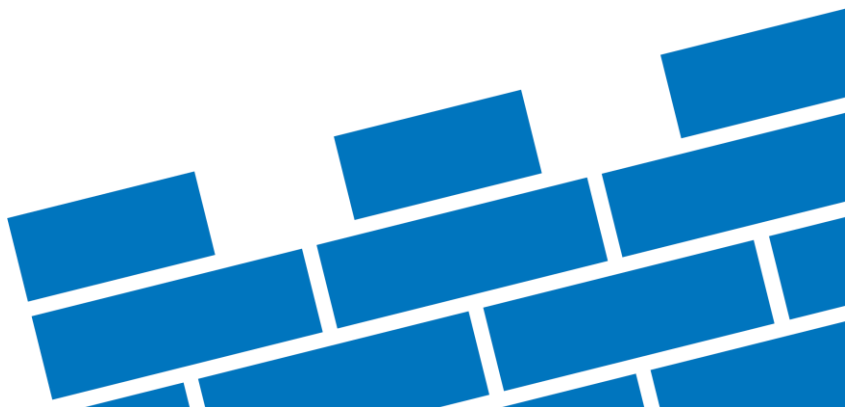
[Skriv här]

Energiplan för Sävsjö kommun 2026–2030

Beslutad av: Kommunfullmäktige Sävsjö kommun

Datum för beslut: 2026-01-27 § 8

Diarienummer: KF 2025/206

Innehåll

Energiplan för Sävsjö kommun 2026-2030	1
Innehåll.....	2
Sammanfattning	3
1. Inledning	3
1.1 Syfte	4
1.2 Bakgrund	4
1.3 Mål och lagstiftning.....	5
1.4 Koppling till andra styrande dokument.....	7
1.5 Samverkan och intressenter	8
1.6 Genomförande och uppföljning av planen	9
2. Nulägesbeskrivning av energiläget i Sävsjö.....	10
2.1 Sävsjös geografi och befolkning	10
2.2 Kommunikationer och pendlingsmönster	10
2.3 Sävsjös näringsliv	10
2.4 Energianvändning geografiska Sävsjö	11
2.5 Energianvändning i kommunkoncernen	12
2.6 Enerkiproduktion geografiska Sävsjö	14
2.7 Enerkiproduktion kommunkoncernen	16
2.8 Nuläge energidistribution	16
2.9 Nuläge energiplanering i ett beredskapsperspektiv	20
3. Fortsatt utveckling och framtidsbild	21
3.1 Fysisk planering i Sävsjö kommun	21
3.2 Näringslivets efterfrågan på energi och effekt	23
3.3 Fortsatt utveckling av energisystemet i Sävsjö	23
3.4 Slutsats framtidens energisystem i Sävsjö	25
4. Åtgärder och insatser för ett hållbart energisystem	26
Bilagor	29

Sammanfattning

Enligt lagen om kommunal energiplanering ska varje kommun ha en aktuell energiplan som beskriver hur energin ska produceras, distribueras och användas. Sävsjös energiplan ska bidra till en trygg och hållbar energiförsörjning och stödja kommunens tillväxt samt klimat- och miljömål. Planen beskriver energiläget i kommunen, övergripande mål, framtida utveckling och konkreta åtgärder.

Sävsjös totala energianvändning ligger på 300–400 GWh per år. Energin fördelas ungefär jämnt mellan transporter, uppvärmning av småhus och industri. Sedan 2009 har användningen av fossila bränslen mer än halverats, medan fjärrvärmens andel har ökat och elanvändningen varit stabil. Energitillgången inom Sävsjö kommuns geografiska område står för cirka en fjärdedel av användningen, främst genom fjärrvärme och biogas. Den lokala elproduktionen är låg, omkring 2,5 %, men solenergin växer snabbt och antalet solcellsanläggningar ökade kraftigt under 2023. Det finns även småskalig vattenkraft, men ingen vindkraft på grund av försvarsrestriktioner.

Sävsjö kommun är indelad i tre elnätsområden: ett område runt Sävsjö tätort som drivs av Njudung Energi, och två landsbygdsområden i norr och söder som drivs av E.ON Energidistribution.

Framtidsbilden är ökade krav på driftsäkerhet och flexibilitet, fortsatt elektrifiering inom transport och industri, ökat behov av lokal energiproduktion och tätare samarbete i regionen.

Med utgångspunkt i Sävsjös lokala förutsättningar och med sikte på ett hållbart energisystem har behov av förflyttningar identifierats inom följande områden:

- Kommunikation och organisation
- Energieffektivisering
- Effektanvändning
- Transport och mobilitet
- Krisberedskap
- Ökad energiproduktion

Energiplanen följs upp av kommunfullmäktige varje mandatperiod.

1. Inledning

Energi är en grundläggande resurs som påverkar alla aspekter av samhället, från bostäder och transporter till näringsliv och offentlig verksamhet. En effektiv och hållbar energiförsörjning är därför avgörande för kommunens långsiktiga utveckling, för våra företag, vårt ekonomiska välbefinnande, och invånarnas livskvalitet. Energisystemet är idag under förändring och med nya elanvändningsmönster, elektrifiering av transportsektorn, ökande miljökrav och omställning till fossilfria energikällor står vår kommun inför stora utmaningar, men också betydande möjligheter.

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) måste varje kommun ha en aktuell energiplan som beskriver hur energin ska tillföras, distribueras och användas. Denna energiplan fungerar som en strategisk grund för Sävsjö kommuns arbete med energifrågor. Genom att ha med energifrågor i den kommunala planeringen, stärka samarbetet mellan olika aktörer och uppmuntra till energieffektivisering strävar vi efter att skapa en hållbar framtid för våra invånare.

I följande dokument presenteras övergripande mål inom energiområdet, förutsättningarna för energiplanering och energiläget i kommunen, framtidsbilder samt en handlingsplan för genomförande och uppföljning för att nå dessa ambitioner.

1.1 Syfte

Energiplanen ska bidra till strategisk vägledning i Sävsjö kommuns arbete med energifrågor. Den ger en nulägesbild av energiläget i kommunen och syftet är att skapa en gemensam förståelse för energibehoven. Idag sker många förändringar på energimarknaden, vilket kräver att man jobbar kontinuerligt med energiplanering och innehållet ska därmed inte ses som statiskt.

Energiplanen ska fungera som ett underlag för fysisk planering och integreras med kommunens fysiska planer, vilket är en viktig förutsättning för att genomföra kommunens översiktsplan. Energiplanen syftar också till att främja nya samarbeten och attrahera investeringar och lösningar som utvecklar det lokala energisystemet.

Arbetet har som mål att säkerställa en trygg och hållbar energiförsörjning, främja kommunens tillväxt, stödja lokala energilösningar och bidra till kommunens miljö- och klimatmål. Planen tar sin utgångspunkt i lagstiftningen, nationella och internationella åtaganden, men är anpassad efter kommunens lokala mål och unika förutsättningar och behov.

1.2 Bakgrund

För att stärka den interna och externa samverkan inom energiplanering, höja kunskapen inom energiområdet och erhålla vägledning i energiplaneringsarbetet deltar Sävsjö kommun sedan 2023 i det regionala projektet EFFEKT. Projektet leds av Energikontor Norra Småland och syftar till att påskynda utvecklingen av ett hållbart och tillförlitligt energisystem i Jönköpings län genom kunskapshöjande insatser, kartläggning av kluster inom exempelvis näringslivet samt framtagande av statistik och data. Tanken är också att projektet ska fungera som en språngbräda för nya satsningar och investeringar.

Projektet EFFEKT pågår mellan åren 2023–2026 och medfinansieras av europeiska regionalfonden, Regional Utveckling i Jönköpings län, Tranås Energi, Jönköping Energi, Handelskammaren i Jönköpings län samt alla kommuner i Jönköpings län.

Bakgrunden till projektet är bland annat energikrisen år 2022, elektrifieringen och målsättningen om ett klimatneutralt län 2045. Energitkrisen 2022 visade att många av länets kommuner saknade en aktuell energiplan och att man på lokal och regional nivå behöver jobba mer proaktivt och långsiktigt med energiplanering.

1.3 Mål och lagstiftning

Lagen om kommunal energiplanering

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Planen ska beslutas av kommunfullmäktige. Det är viktigt att ha en helhetssyn på energiplaneringen och att ta hänsyn till miljöeffekterna. Energiplanen bör kopplas till översiktsplanen så att energisektorns mark- och vattenbehov kan tillgodoses.

Tidigare svarade Sävsjö kommuns Energi- och klimatstrategi från 2011 upp mot lagkravet om energiplanering.

Globala mål inom ramen för Agenda 2030

Agenda 2030 innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling av vilka flera direkt eller indirekt kopplar till energiarbetet:

Mål 7 - Hållbar energi för alla. Det handlar om att säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern förnybar energi.

Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringar

Mål inom EU

Inom EU finns mål gällande klimat, energi och energieffektivisering som kopplar till arbetet med energiplanering, däribland:

- Att minska klimatutsläppen med 55 procent till år 2030 jämfört med 1990 års nivåer
- Att minska energianvändningen med 11,7 procent till 2030 jämfört med prognoserna
- Att 42,5 procent av energianvändningen ska komma från förnybara resurser år 2030
- Klimatneutralt EU senast år 2050

Direktivet om energieffektivitet (EED)

Den 10 oktober 2023 trädde EU:s reviderade direktiv om energieffektivitet i kraft. Syftet med EED är att förbättra energieffektiviteten i princip hela energisystemet och ”principen om energieffektivitet först” ska tillämpas vid alla beslut om planer, policy och investeringar. Direktivet kräver bland annat att:

- Offentliga aktörer och verksamheter ska minska sin energianvändning med 1,9 procent per år.
- Energikrav ska ställas i offentlig upphandling.
- I offentligt ägda byggnader ska energieffektiviserande renoveringar utföras med 3 procent av arean varje år.
- Företag som använder stora mängder energi behöver genomföra en energikartläggning och, eller införa ett certifierat energiledningssystem.

Sveriges klimat- och energimål

Det övergripande målet för energipolitiken är att den svenska energipolitiken ska bygga på samma grundpelare som energisamarbetet i EU. Politiken syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Riksdagen har beslutat om energipolitiska mål kopplade till 2030 och 2040:

- Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks som tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP).
- Målet för energiproduktionen är att den är 100 procent fossilfri år 2040.

Sveriges klimatmål finns inom ramen för de nationella miljömålen. Det övergripande målet är formulerat enligt följande:

Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre senast år 2045 än utsläppen år 1990.

Andra miljömål som kopplar till energiplanering är God bebyggd miljö och Frisk luft.

Miljöbalken

Enligt miljöbalken (1998:808) ska alla verksamhetsutövare hushålla med energi och i första hand använda förnybara energikällor.

Klimat- och energistrategi för Jönköpings län

Klimat- och energistrategin visar en gemensam inriktning för klimat- och energiarbetet i Jönköpings län, för såväl offentlig sektor som näringslivet och civilsamhället. Visionen för Jönköpings län är att vi tillsammans ska vara ett robust och fossilfritt plusenergilän senast 2045. Visionen konkretiseras genom målsättningar inom följande områden:

- Minskade utsläpp av växthusgaser
- Fossilfri och robust energiförsörjning
- Rustade för ett förändrat klimat

Grönt hållbarhetsprogram

Sävsjös gröna hållbarhetsprogram är ett politiskt antaget dokument som anger riktningen för Sävsjös miljöarbete och en precisering av kommunens vision om gröna Sävsjö. Det är vår lokala agenda för arbetet med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Programmet finns för kommunens organisation, men också för näringsliv, föreningar och privatpersoner.

Energi- och klimatmål i Sävsjös gröna hållbarhetsprogram:

Mål 2: Fossilfri transportkommun

Mål kommunkoncernen

2:1 Vi har en ökad cykelanvändning inom kommunorganisationen, både när det gäller transporter i tjänsten och pendling till och från arbetet, till 2030

2:2 Vi har 100 procent fossilfria kommunala transporter och en fossilfri maskin och fordonspark 2035

Mål geografiska Sävsjö

2:3 Andelen resor med kollektivtrafik, samåkning, cykel och gång står för minst var fjärde resa 2030

2:4 Vi har väl utbyggd infrastruktur för fossilfria drivmedel i samtliga tätorter 2030

2:5 Stockarydsterminalen är en plats med helt fossilfria flöden till, från och på terminalen till 2030

Mål 3: Energi- och klimatsmart bebyggelse

Mål kommunkoncernen

3:3 Energiförbrukningen har minskat med 30 procent och energin som används är fossilfri och kommer i första hand från förnybara källor 2030

Mål geografiska Sävsjö

3:5 Energianvändningen per invånare har minskat till 2030

Mål 4: Förnybar energiproduktion i Sävsjö

Mål kommunkoncernen

4:1 Vi producerar 20 procent av vår elkonsumtion 2030

4:2 Vi har solceller installerade på alla lämpliga kommunala fastigheter till 2035

Mål geografiska Sävsjö

4:3 I Sävsjö har den förnybara energiproduktionen fördubblats till 2030

4:4 I Sävsjö produceras fossilfri energi, i första hand förnybar, som motsvarar den totala energianvändningen 2045

Sävsjös gröna hållbarhetsprogram antogs i kommunfullmäktige i juni 2023.

1.4 Koppling till andra styrande dokument

Utvecklingsstrategi

Sävsjö kommun har valt att sammanfatta kommunens utvecklingsstrategi som ett hus.

Sävsjö kommuns värdegrund är vår husgrund medan visionen om att tillsammans skapa Sveriges mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommun bildar taket och visar vägen uppåt. Takstolarna utgörs av FN:s globala hållbarhetsmål inom ramen för Agenda 2030. De håller upp vår vision och genomlyser hela vårt arbete.

Nuvarande utvecklingsstrategi 2020-2026 antogs av Kommunfullmäktige i mars 2020.

Översiktsplan för Sävsjö kommun

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som anger den långsiktiga inriktningen för användning, utveckling och bevarande av den fysiska miljön. Kommunens planering syftar till att beslut om mark- och vattenanvändning fattas med så mycket kunskap som möjligt för att främja en hållbar utveckling och en god helhet.

Översiktsplanens samordnar olika intressen och har en vägledande funktion i kommunens planering och utbyggnad av bland annat infrastruktur, verksamheter och bostäder. Översiktsplanen har därmed en samordnande funktion i dialogen med andra aktörer i samhällsbyggandet och är ett betydelsefullt verktyg i att belysa energifrågans koppling till kommunens fysiska utveckling.

Sävsjös kommuns översiktsplan antogs i kommunfullmäktige och fick laga kraft under 2024. I översiktsplanen finns ställningstaganden rörande energi, bland annat:

- Sävsjö kommun ska ta ett lokalt ansvar för de nationella och regionala målsättningarna inom energi och miljöområdet.
- Sävsjö kommun ska stimulera lokal produktion av förnybar energi.
- Kommunen ska aktivt arbeta för hushållning med energi samt prioritera utnyttjandet av inhemska och förnyelsebara energikällor.
- Sävsjö kommuns energiförsörjning ska vara säker, ekonomisk samt hälso- och miljövänlig.
- Sävsjö kommun ska främja och stimulera ny miljöanpassad produktion av elkraft genom vindkraft, vattenkraft, solceller och biobränslebaserad kraftvärmeproduktion.

1.5 Samverkan och intressenter

Sävsjö kommun ska främja hushållningen med energi och verka för en säker och tillräcklig energitillförsel, men har långt ifrån ensam kontroll över energiförsörjningen. Därför är samverkan både lokalt och regionalt nödvändig i arbetet med energiplanering. Det regionala perspektivet har varit en integrerad del av arbetet med Sävsjös energiplan, bland annat genom deltagandet i projektet EFFEKT. Därutöver har intern samverkan främjats genom att energiplanen har arbetats fram av en tvärssektoriell kommunal arbetsgrupp. Arbetsgruppen har bestått av representanter från olika kommunala avdelningar, förvaltningar och bolag, såsom:

- Fastighetsavdelningen genom fastighetschef
- Höglandets räddningstjänstförbund genom beredskapssamordnare
- Njudung Energi genom verkställande direktör
- Serviceförvaltningen genom förvaltningschef
- Sävsjö Näringslivsbolag AB genom projektledare för Resurshubben Sävsjö
- Utvecklingsavdelningen genom samhällsbyggnadschef, hållbarhetsstrateg, samordnare för civilt försvar och projektsekreterare

Med stöd av Energikontor norra Småland har arbetsgruppen arbetat med att identifiera nuläge för energiförsörjningen samt med att ta fram en målbild och handlingsplan för ett robust och hållbart energisystem i Sävsjö. Utöver träffarna har representanter från arbetsgruppen deltagit i kunskapshöjande seminarier och erfarenhetsutbyten.

Framtagandet av en energiplan ska ses som en del av kommunens arbete med energiplanering, men inte den enda. Energifrågans komplexitet kommer kräva kontinuerlig dialog och samverkan mellan många olika aktörer och intressenter i energisystemet, från beslutsfattare, till energibolag, näringsliv och medborgare.

1.6 Genomförande och uppföljning av planen

Åtgärderna i energiplanen är framtagna med utgångspunkt i ett antal områden som bedömts som prioriterade de närmsta åren för att främja ett hållbart energisystem:

- Kommunikation och organisation
- Effektiv användning av energi
- Effektiv användning av effekt
- Transport och mobilitet
- Krisberedskap i energisystemet
- Ökad energiproduktion

Åtgärder och aktiviteter finansieras av kommunfullmäktige, nämnder och kommunala bolag inom ordinarie budget. Ytterligare finansieringsmöjligheter finns genom att bedriva utvecklingsarbetet i projektform tillsammans med statligt stöd eller annan extern finansiering.

Kommunfullmäktige följer upp energiplanen en gång per mandatperiod. Utöver eventuella behov av revidering av planen ska uppföljningen redogöra för status på implementering av åtgärderna, inklusive en analys av hur eventuella hinder och utmaningar kan övervinnas.

Sävsjö kommuns utvecklingsavdelning har en samordnande roll i verkställandet av energiplanen och kommunens ledningsgrupp har det yttersta ansvaret för genomförande och uppföljning till politiken.

2. Nulägesbeskrivning av energiläget i Sävsjö

2.1 Sävsjös geografi och befolkning

För att förstå förutsättningarna för energiplanering är det viktigt att känna till de geografiska och demografiska förutsättningarna. Sävsjö kommun ligger i Jönköpings län, mitt i Småland och präglas av en varierad natur med skogar, sjöar och jordbrukslandskap. Kommunen har en yta på cirka 730 kvadratkilometer och det bor cirka 16 personer per kvadratkilometer.

Sävsjö tätort med 5 630 invånare är kommunens centralort och utgör en viktig knutpunkt för både väg- och järnvägstransporter. Utöver centralorten finns det tre tätorter, där den största är Vrigstad med 1485 invånare följt av Stockaryd med 1043 invånare och slutligen Rörvik med 580 invånare. En betydande andel av invånarna bor på landsbygden, 3033 invånare (2023) och det är endast på landsbygden som befolkningen har ökat den senaste åren.

I slutet av år 2023 hade Sävsjö kommun en befolkning på 11 668 personer vilket var en minskning på 103 personer jämfört med föregående år. Åldersstrukturen visar att kommunen, likt många andra landsbygdskommuner, står inför utmaningar med en åldrande befolkning. Den demografiska prognosen inför kommande år visar att det finns risk att befolkningen kan fortsätta minska något.

Den demografiska utvecklingen är viktig att ta hänsyn till kommunens långsiktiga planering och strategier även kopplat till energiförbrukning. En minskning av befolkningen kan nämligen leda till att den totala energikonsumtionen blir lägre, påverkan på energinfrastrukturen, förändrade behov samt ekonomiska utmaningar sett till skatteintäkter som kan påverka energiinvesteringar.

2.2 Kommunikationer och pendlingsmönster

Sävsjös läge vid Södra stambanan gör järnvägen till en viktig kommunikationsväg för kommunen. I kommunen finns två järnvägsstationer som trafikeras, Sävsjö och Stockaryd stationer. Utöver dessa finns i kommunen en virkesterminal, Stockarydsterminalen.

Kollektivtrafiken inom Sävsjö kommun består både av busstrafik och tågtrafik. För den regionala kollektivtrafiken ansvarar Jönköpings länstrafik (JLT). Sävsjö kommun trafikeras av fem regionala busslinjer som körs av JLT och en regional tåglinje som körs av Krösatågen där JLT är delägare. Regionaltåget mellan Nässjö och Alvesta stannar i Sävsjö, med tågbyte tar man sig vidare mot Stockholm eller Malmö. Samtliga tätorter i kommunen trafikeras av kollektivtrafik men med ett varierat utbud av turer. På landsbygden erbjuds anropsstyrd närtrafik.

Avseende vägförbindelser är riksväg 30 som passerar Vrigstad i nord-sydlig riktning samt väg 127 som passerar Vrigstad och Sävsjö i väst-östlig riktning särskilt viktiga för kommunen.

Under 2022 pendlade 1 099 in och 1 813 ut från kommunen. Störst pendlingsutbyte har Sävsjö kommun med Vetlanda följt av Nässjö. Utpendlingen består i övrigt framför allt av arbetspendling till Jönköping, Växjö och Värnamo.

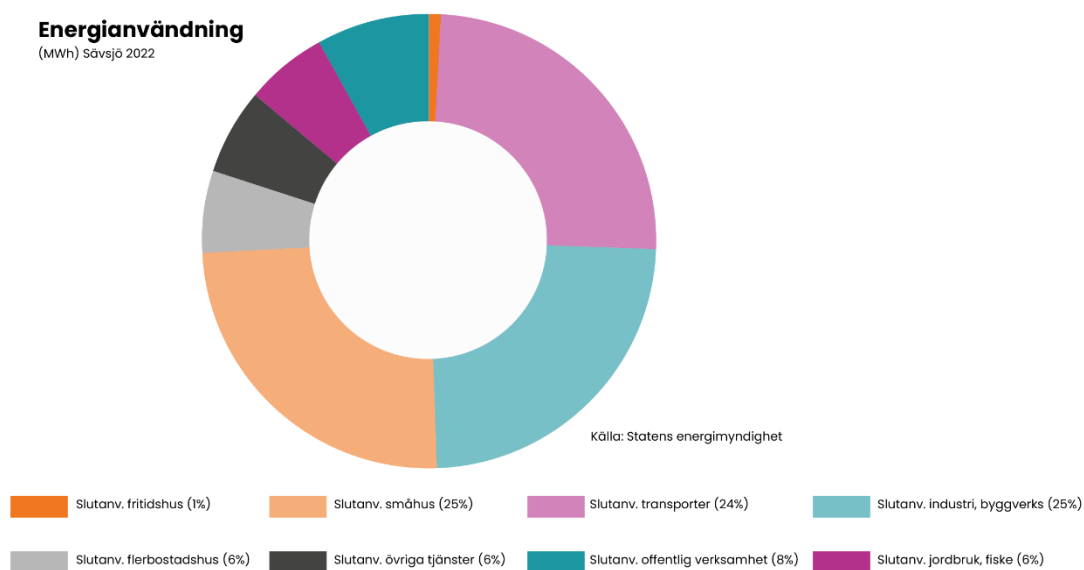
2.3 Sävsjös näringsliv

Näringslivet i Sävsjö kommun präglas av en stark småföretagartradition. De dominerande branscherna är tillverkning och produktion inom trähusindustrin. Det finns också många företag inom jord- och skogsbruk, bygg och transport, medan andelen företagstjänster är

relativt låg. Majoriteten av företagen har färre än femtio anställda, och en stor del av dessa har färre än tio anställda. Det finns ett par större tillverkningsföretag och några större industrier, såsom sågverk och pressgjuterier i kommunen. Energiförsörjningen är en viktig faktor för näringslivets utveckling, särskilt för elintensiva verksamheter. Logistikföretag spelar också en betydande roll i kommunens näringsliv. Jordbruksnäringen är en viktig del av det lokala näringslivet och den omfattar både växtodling och djurhållning. Många av dessa verksamheter är familjeägda och drivs i generationer.

2.4 Energianvändning geografiska Sävsjö

I Sävsjö går ungefär en fjärdedel av energin till transporter, en fjärdedel till uppvärmning av villor och småhus, och en fjärdedel till industrin. Resten förbrukas inom offentlig sektor, jord- och skogsbruk samt i fritidshus och flerbostadshus.

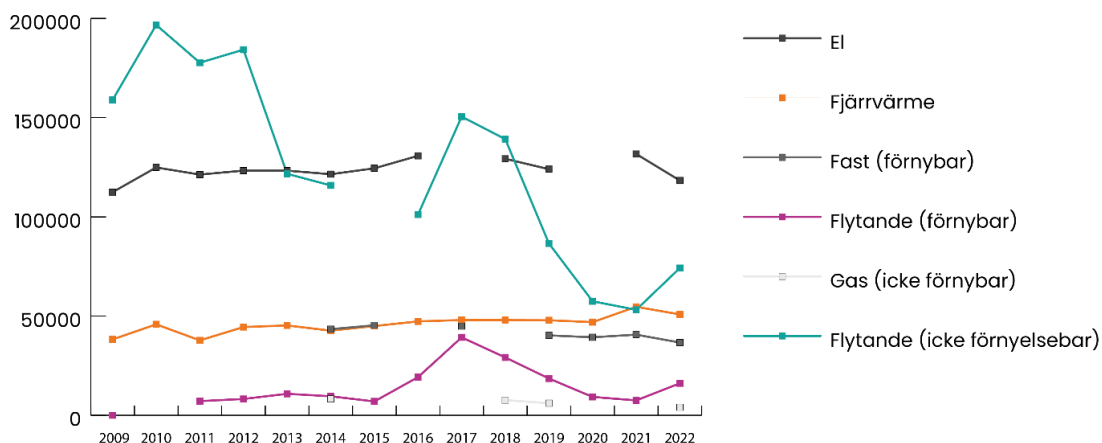

Den årliga energianvändningen i Sävsjö har enligt Statistikmyndigheten SCB pendlat mellan 300 – 400 GWh sedan 2009. En del av variationen kan förklaras av att det saknas uppgifter för vissa bränsletyper för vissa år, men det beror också på att användningen av icke förnybara (fossila) bränslen mer än halverats under perioden, från 159 GWh till 74 GWh 2022. Därutöver har fjärrvärmeanvändningen ökat. Elanvändningen har legat relativt stabil och låg på 118 GWh 2022 jämfört med 112 GWh 2009. Väderleken vintertid och industrikonjunkturen är exempel på faktorer som påverkar energianvändningen.

Slutanvändning (MWh) Sävsjö totalt

Slutanvändning (MWh) i Sävsjö

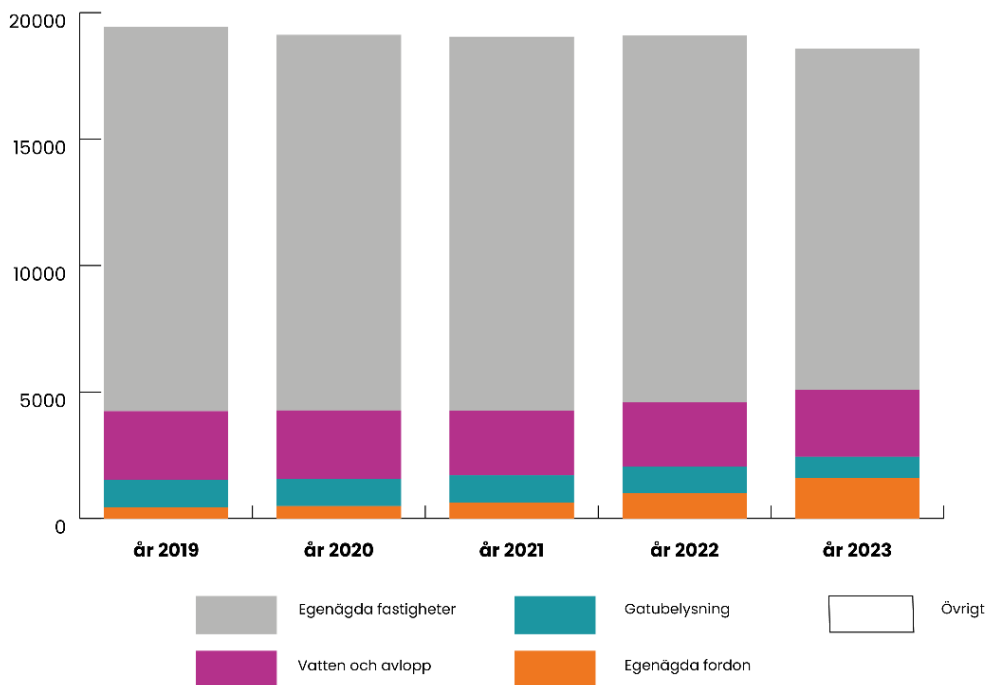
Källa:

[Slutanvändning \(MWh\) efter region, förbrukarkategori, bränsletyp och år. PxWeb \(scb.se\)](https://pxweb.scb.se)

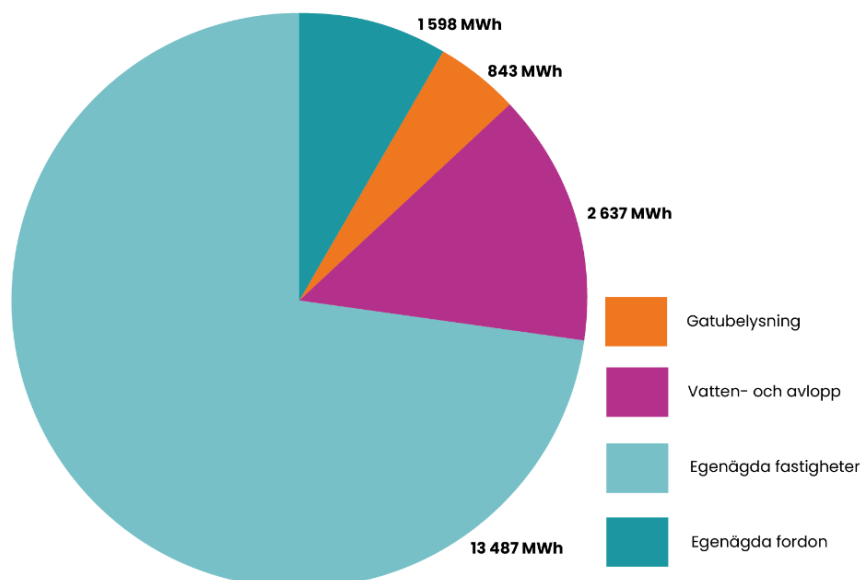
2.5 Energianvändning i kommunkoncernen

Den totala energiförbrukningen inom Sävsjö kommunorganisation legat på runt 19 GWh de senaste åren, med en något minskande trend. Dataunderlaget är inte komplett men kommunen har jobbat aktivt med energieffektivisering under flera år, framför allt på fastighetssidan, vilket gett resultat. Bland annat har ventilation och fönsterbyten varit i fokus. Energianvändningen inom kommunala fastigheter låg 9 procent lägre 2023 jämfört med fem år tidigare. En annan åtgärd som vidtogs under 2023 var att byta ut 30 procent av gatubelysningens armaturer till LED vilket gett en besparing på närmare 200 MWh första året. Under 2024 har utbytet fortsatt och strax över 50 procent av gatubelysningen är LED. Vilket gjort att förbrukningen har minskat totalt närmare 300 MWh. 2024 ligger elförbrukningen 27 procent lägre jämfört med 2021.

Kommunens energianvändning (exkl. bolag), MWh

Kommunens(exkl. bolag) energianvändning år 2023 MWh

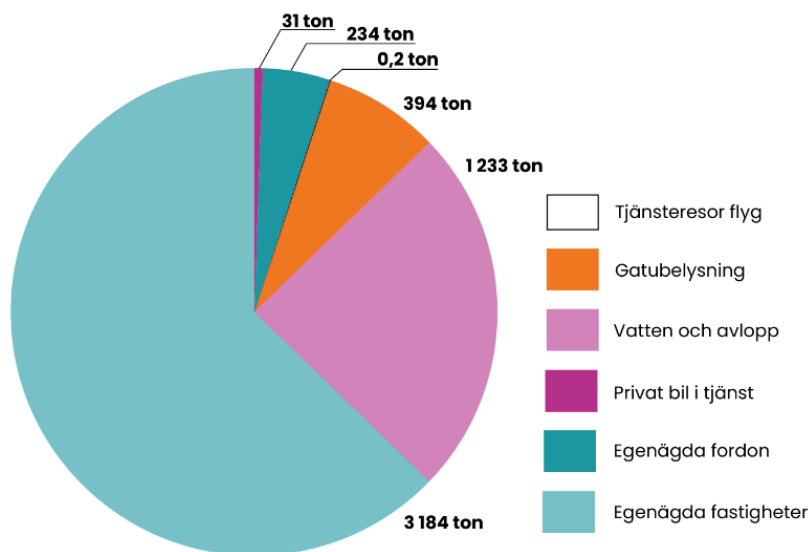
Källa: Sävsjö kommun

På transportsidan har däremot energiförbrukningen ökat med anledning av ökat transportbehov inom bland annat hemtjänsten. Andelen energi med fossilt ursprung har

samtidigt minskat och utgjorde en fjärdedel av den energi som användes för egenägda fordon under 2023. Totalt är över 70 procent av fordonsflottan fossiloberoende, varav de flesta drivs på lokalt producerad fordonsgas. Under våren 2024 började för första gången elfordon användas inom kommunen med ett tiotal fordon inom hemtjänsten. Med anledning av EU:s Clean Vehicle Directive (CVD) kommer kommunen behöva upphandla ytterligare elfordon fram till 2030.

Totalt beräknas kommunens energianvändning bidra till utsläpp av drygt 5 000 ton klimatpåverkande växthusgaser (så kallade CO₂-ekvivalenter) under 2023 exklusive de kommunala bolagens verksamheter. Inkluderar vi de kommunala bolagen AB Sävsjö Industribyggnader och Sävebo AB har energiförbrukningen uppgått till drygt 29 GWh de senaste tre åren och drygt 6 000 ton CO₂-ekvivalenter.

Kommunens utsläpp växthusgaser 2023, ton CO₂-ekv per år

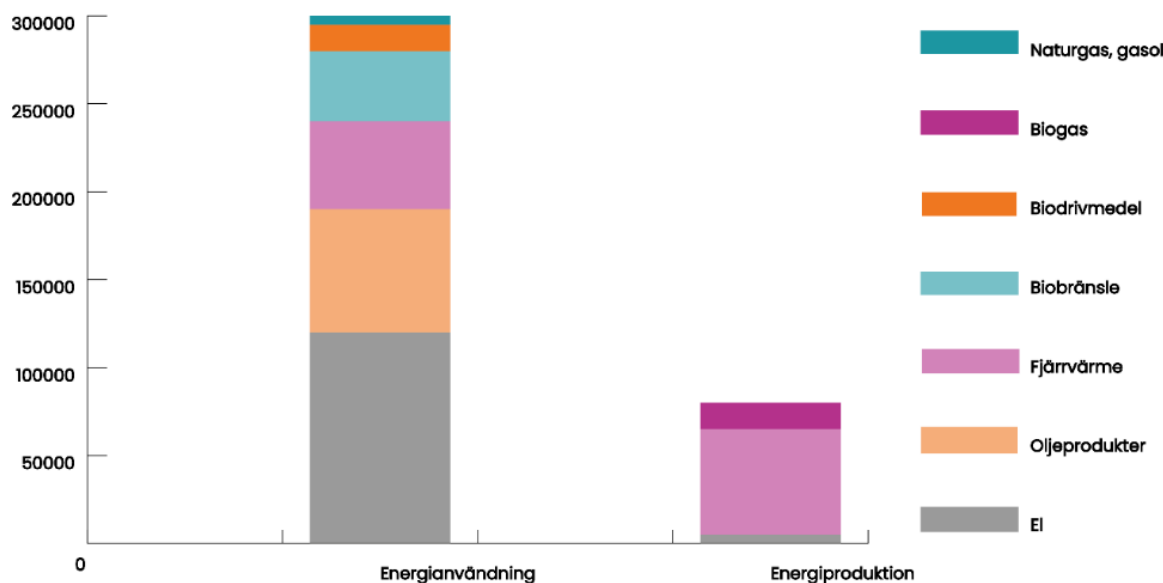

Källa: Sävsjö kommun med stöd av Länsstyrelsen Jönköpings läns beräkningsverktyg för klimatpåverkan

2.6 Energiproduktion geografiska Sävsjö

Idag finns lokal energiproduktion i form av fjärrvärme och biogas samt en förhållandevis liten elproduktion från sol och vatten. Den kända energiproduktionen inom Sävsjös geografiska område motsvarade 2022 ungefär en fjärdedel av energianvändningen i Sävsjö.

Energibalans Sävsjö 2022 MWh

Källa: SCB samt information från biogasproducent

Fjärrvärme och biogas

Mest energi tillförs idag genom fjärrvärmeverket i Sävsjö tätort. Därefter kommer produktionsanläggningen för biogas. Biogasanläggningen ägs gemensamt av lokala lantbrukare och sedan september 2024 av Lidköping Biogas AB. I anläggningen omvandlas matavfall och stallgödsel från närliggande gårdar till biogas som används som bränsle för transport. Totalt produceras ungefär 20 GWh biogas per år i Sävsjö.

Elproduktion

De senaste siffrorna (2022) visar en låg självförsörjningsgrad på el i Sävsjö, där den lokala elproduktionen motsvarar ungefär 2,5 procent av den totala elanvändningen. Även om elproduktionen är låg har antalet solcellsanläggningar och den totala installerade effekten ökat kraftigt de senaste åren. Under 2023 närmast fördubblades antalet solcellsanläggningar. De flesta anläggningar är småskaliga anläggningar med solpaneler på tak, men under senare delen av 2023 tillkom den första större solcellsparken (cirka 1 hektar) i kommunen.

Det finns 10 småskaliga vattenkraftverk i Sävsjö kommun, varav 1 inte har någon produktion för tillfället (2023). De övriga 9 har tillsammans en normalårsproduktion på 1312 MWh och den sammanlagda installerade effekten är 0,415 MW. Vindkraftsproduktion saknas i Sävsjö kommun. Ett av skälen är att vissa delar av kommunen omfattas av totalförsvarets stoppområde kring Hagshults flygplats där ingen vindkraft tillåts.

Nätanslutna solcellsanläggningar i Sävsjö, antal och installerad effekt:

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
0684 Sävsjö	<20 kW	Solcellsanläggningar, antal	-	-	56	79	112	144	223	404
		Installerad effekt (MW)	-	-	0,52	0,77	1,13	1,48	2,37	4,42
	20 kW-1 000 kW	Solcellsanläggningar, antal	7	8	14	16	17	20	31	47
		Installerad effekt (MW)	0,31	0,36	0,55	0,64	0,68	0,79	1,21	2,41
	>1 000 kW	Solcellsanläggningar, antal	0	0	0	0	0	0	0	0
		Installerad effekt (MW)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	Solcellsanläggningar, antal	-	-	70	95	129	164	254	451	
	Installerad effekt (MW)	-	-	1,07	1,41	1,81	2,27	3,58	6,82	

Källa: [Nätanslutna solcellsanläggningar, antal och installerad effekt, fr.o.m. år 2016 - efter År, Region, Effektklass och Kategori. PxWeb \(energimyndigheten.se\)](#)

2.7 Energiproduktion kommunkoncernen

Fjärrvärmeverk

Det kommunala energibolaget Njudung Energi är idag kommunens största energiproducent med fjärrvärmeverket Bulten i Sävsjö tätort. Värmeverket har en kapacitet på 8MW och på årsbasis producerar de över 50 GWh fjärrvärme och dryga 1 GWh el. Fjärrvärmeverket eldas främst med biobränsle, medan olja används som reservbränsle. Under 2023 installerades en ORC-turbin (Organic Rankine Cycle) som omvandlar värme till elektricitet vid fjärrvärmeverket. Turbinen har gjort anläggningen självförsörjande på el samt bidrar med ett mindre överskott av el ut på elnätet.

Solpaneler på kommunala fastigheter

Sävsjö kommun strävar efter att installera solceller på alla kommunala fastigheter där så är lämpligt. Idag finns solcellsanläggningar på badhuset, två skolor, en förskola och på tre av det kommunala bostadsbolagets byggnader. Den totala installerade effekten är 342 kW.

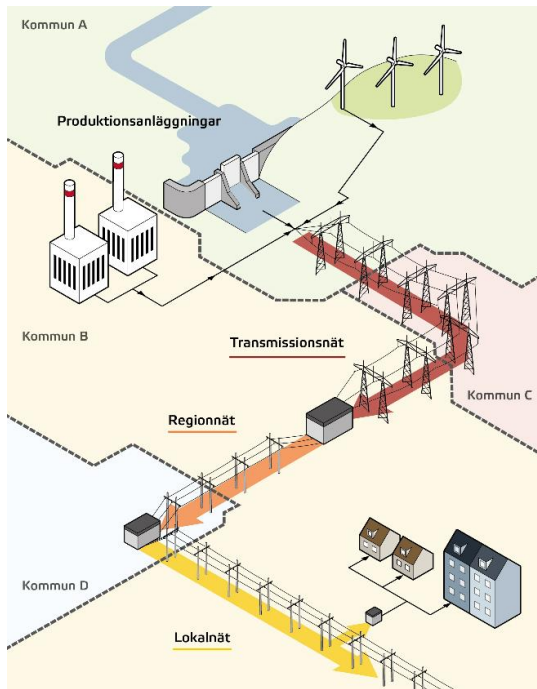
Byggnad/Fastighet	Installerad effekt
Du Nords gata	24 kW
Familjebadet	60 kW
Gästgivaregården	60 kW
Hofgårdsskolan	26 kW
Pinuten	24 kW
Ripan	36 kW
Rörviks skola	35 kW
Stjärnan	33 kW
Svarven	44 kW
Totalt	342 kW

2.8 Nuläge energidistribution

Sveriges elnät

Elnätet i Sverige byggdes ursprungligen för att transportera el från stora kraftverk till konsumenter. I dag råder ett annat läge med många lokala producenter, små som stora. Sveriges elnät består av flera nivåer:

- **Stamnätet också kallat transmissionsnätet.** Transporterar el, ofta över långa avstånd från produktionsanläggningarna till regionnäten.
- **Regionnätet också kallat distributionsnätet.** Förser lokalnäten via fördelningsstationer med el.
- **Lokalnäten.** Levererar el via nätstationer till hushåll och företag.

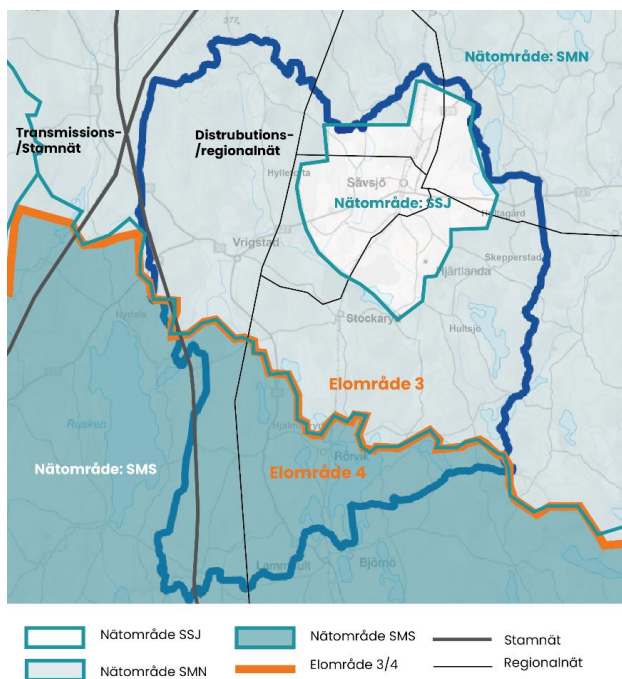

Bilden visar hur elnätet är uppbyggt i olika nivåer i Sverige.

Källa: Energimyndigheten 2024

Elnätsområden

I Sävsjö kommun finns tre elnätsområden. Ett område täcker Sävsjö tätort med omland (SSJ), och två områden täcker landsbygden, där Vrigstad, Rörvik och Stockaryd ingår. Den norra delen av kommunen hör till nätområdet Smålands Norra (SMN), och den södra delen till Småland Södra (SMS). Gränsen mellan dessa nätområden följer samma linje som Svenska kraftnäts indelning av Sverige i elområden, SE3 och SE4. Denna indelning i elområden görs för att hantera kapacitetsbegränsningar i elnätet och är ett krav från EU. I dagsläget distribueras elen inom de aktuella elnätsområdena enligt bilaga Eldistribution Sävsjö kommun.

Bilden visar hur Sävsjö kommun är indelat i olika nätområden och hur dessa försörjs med el från regionnätet. Källa: Sävsjö kommun

Elnätsbolag

I Sävsjö kommun finns två elnätsbolag: E.ON Energidistribution AB och Njudung Energi. Njudung Energi ansvarar för drift, underhåll och utbyggnad av elnätet i Sävsjö tätort med omland, medan E.ON har motsvarande ansvar för övriga elnätsområden. Ungefär 50 procent av elnätskunderna i kommunen är anslutna till Njudung Energi, och resten till E.ON. Njudung Energi abonnerar på 18,5 MW men använder cirka 14,5 MW i dagsläget.

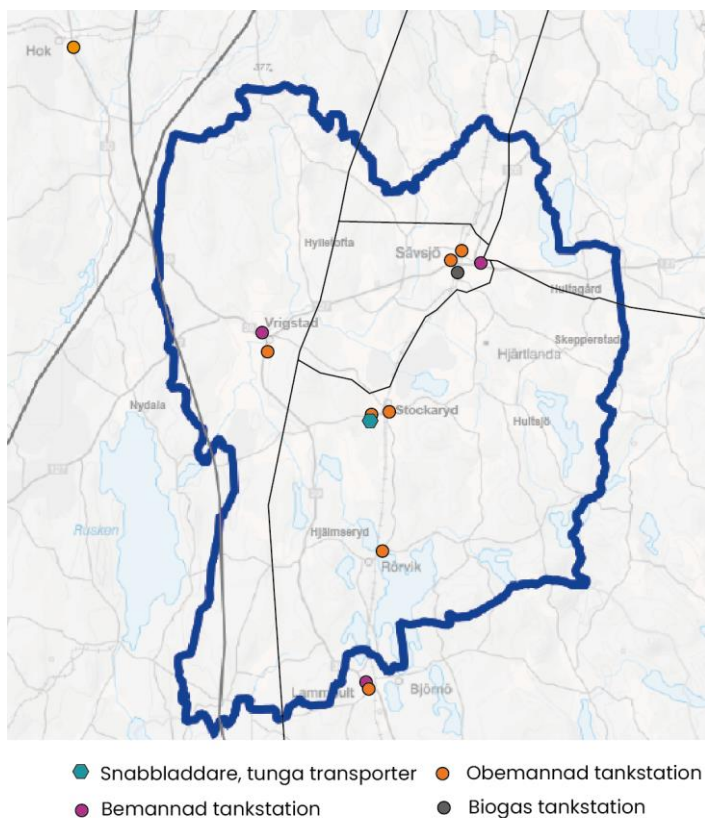
För att få bygga och driva kraftledningar krävs ett särskilt tillstånd som kallas koncession. Det finns två olika former av koncession, linjekoncession och nätkoncession. Det elnätsbolag som ansvarar för ett nätområde har nätkoncession för det. För regionnätet och transmissonnätet behövs linjekoncession. E.ON har både nätkoncession och linjekoncession inom kommunen. Det är E.ON som ansvarar för elförsörjningen till samtliga elnätsområden i kommunen.

Enligt ny lagstiftning måste alla elnätsbolag ta fram nätutvecklingsplaner. Dessa planer ska öka transparensen kring vilka flexibilitetstjänster som kan balansera tillgång och efterfrågan samt investeringar i infrastruktur som nätbolagen bedömer behövs de kommande 10 åren. Detta inkluderar anslutning av ny produktionskapacitet, nya förbrukare och laddinfrastruktur för elfordon. Nätutvecklingsplanerna ska vara klara och rapporterade 2024 och ska ses över och uppdateras vartannat år.

Tankstationer för fordonsbränsle

I Sävsjö kommun finns tankstationer i alla tätorter. Bemannade stationerna finns i Sävsjö och Vrigstad. I Sävsjö finns dessutom en tankstation för biogas.

- Vrigstad: En bemannad station centralt i samhället vid väg 30 och en obemannad station strax söder om samhället vid väg 30.
- Stockaryd: En obemannad station på Järnvägsgatan/väg 756 söderut och en station för yrkesförare vid väg 761 nära Stockarydsterminalen.
- Sävsjö: En bemannad station vid korsningen mellan väg 128 och väg 127, en obemannad station i stadskärnan och en obemannad station för personbil och lastbil vid 127:an mot Vrigstad. I Sävsjö finns också en biogastankstation i den södra delen av samhället vid Hjärtlandavägen.
- Rörvik: En obemannad station utmed väg 744, vid infarten österifrån.

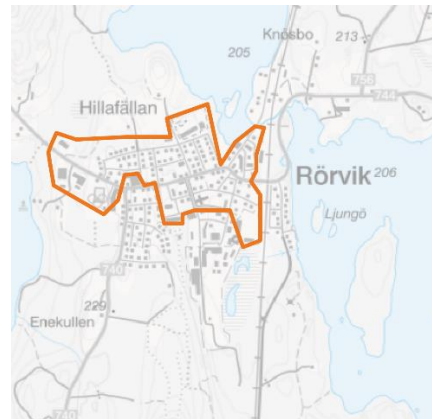
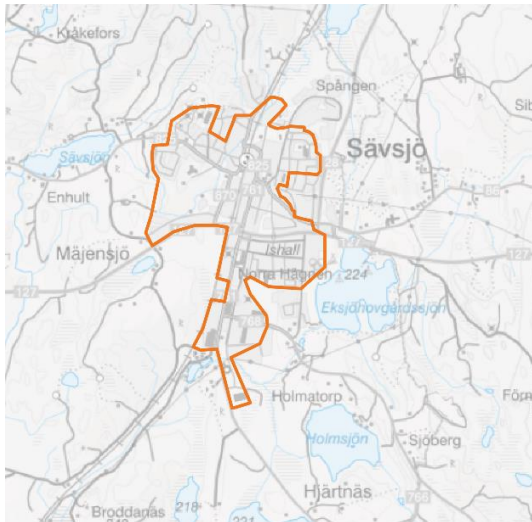
Laddstationer

Det finns laddstationer för elbil i samtliga av Sävsjö kommuns tätorter. I början av 2024 fanns 30-talet publika laddpunkter på femton olika platser runt om i kommunen så som vid flera kommunala arbetsplatser, kommunala hyresbostäder, Kulturhuset, Familjebadet, Best Western Hotel Vrigstad med flera. Därutöver finns laddpunkter vid allt fler privata arbetsplatser och privatbostäder, och det är just vid icke-publika laddare vid hemmet och arbetsplatsen som den stora majoriteten av laddningen sker. I augusti 2024 invigdes Sävsjös första snabbladdare utanför Stockarydsterminalen.

Fjärrvärmenät

Njudung Energi har två fjärrvärmenät i Sävsjö kommun: ett i Sävsjö och ett i Rörvik. I Rörvik ägs och drivs värmepannan av en privat aktör som använder spillvärme och biobränsle från sin produktion för att leverera värme. Tillsammans förser pannorna i Sävsjö och Rörvik nästan 600 kunder med värme. De flesta av kommunens egna byggnader är anslutna till fjärrvärmenätet. Nya bostadsområden med modern och energieffektiv byggteknik har dock inte samma intresse av att ansluta sig.

Det finns också ett mindre internt fjärrvärmenät i Vrigstad som levererar värme till Vrigstad skola, och Göransgårdens äldreboende. Panna och nät ägs av det kommunala bostadsbolaget Sävebo.

Kartbilderna visar en ungefärlig utbredning av fjärrvärmenätet i Rörvik och Sävsjö, 2024.

2.9 Nuläge energiplanering i ett beredskapsperspektiv

I kommunens risk- och sårbarhetsanalys är energi, drivmedel och elförsörjning identifierad som den största kritiska sårbarheten. Tiden från bortfall innan verksamhetskritiska följder inträffar handlar i vissa fall om timmar.

Eltillgång under störningar

Sävsjö kommun har som långsiktigt mål att all samhällsviktig verksamhet ska ha tillgång till el, även under störningar. I dagsläget finns betydande sårbarheter om elnätet slutar fungera, vilket kan få allvarliga konsekvenser för människors liv och hälsa.

Kommunens ledningsplatser – en plats där en ledningsstab samlas för att utöva ledning av underställda enheter eller samordna insatser vid en kris, allvarlig störning eller i krig – omfattas av krav på att kunna vara självförsörjande med el under ett visst antal dygn. För detta ändamål finns ett antal mobila elverk tillgängliga, och fler är på väg att köpas in. Dessa är dock beroende av fossila bränslen, vilket är en utmaning ur ett hållbarhets- och försörjningsperspektiv.

Utifrån ett beredskapsperspektiv är det nödvändigt att i ett första steg förlita sig på den teknik som finns tillgänglig idag och som är beprövad. Vid kris eller krig räcker det dock inte att enbart ha reservkraft – även kommunens maskin- och fordonspark måste kunna fungera för att säkerställa att de samhällsviktiga verksamheterna fortsätter att fungera.

Styrel

Sävsjö kommun deltar i Styrel-planeringen. Den syftar till att samhällsviktiga verksamheter ska prioriteras i händelse av strömbortfall. Planeringen ersätter inte behovet av reservkraft.

Under planering

I samverkan med övriga kommuner i länet finns det planer på att upphandla ett större drivmedelslager för krisberedskap.

3. Fortsatt utveckling och framtidsbild

3.1 Fysisk planering i Sävsjö kommun

I Sävsjö kommuns översiktsplan har kommunen beslutat att fokusera utvecklingen till tätorterna. I tätorterna ska den mesta servicen finnas, och det är där de flesta nya bostäder och verksamheter ska byggas. Ny bebyggelse på landsbygden och i mindre byar sker främst genom privata initiativ och i mindre skala. Det ska finnas bra kollektivtrafik till och från tätorterna och på landsbygden ska det finnas strategiska platser för kollektivtrafik och samåkning.

Enligt senast gjorda prognos kommer befolkningen i Sävsjö kommun att minska med närmare 3 procent de kommande tio åren och andelen barn kommer minska medan andelen äldre kommer öka. Dessa beräkningar bygger på nuvarande trender och tar inte hänsyn till planerade bostadsbyggen, nya företag eller andra framtida mål. Befolkningsutvecklingen påverkar hur kommunen planerar för den fysiska utvecklingen och genomförandet av översiktsplanen.

Bostadsutveckling

Kommunens översiktsplan baseras på tidigare prognoser som visade befolkningstillväxt, vilket ledde till att många stora bostadsområden pekades ut. Under en tid framöver kommer fokus vara att stimulera och påverka befolkningsutvecklingen positivt genom att ha en god planberedskap för attraktiva tomter men även för verksamhetsmark som kan generera i etableringar, fler arbetsplatser och en befolkningstillväxt. På grund av en allt större andel äldre behöver kommunen även prioritera bostäder och serviceinrättningar för äldre.

Mark för energiproduktion

På grund av närheten till totalförsvarets flygplats i Hagshult är det svårt att bygga ut storskalig vindkraft i stora delar av Sävsjö kommun. Därför har kommunen i sin översiktsplan valt att inte avgöra vilka områden som är lämpliga för vindkraft. I stället har en analys gjorts för att se inom vilka områden som vindkraft skulle vara olämpligt, utifrån närheten till bostäder, transportinfrastruktur och natur- och kulturmiljöer. I områden som inte bedömts som känsliga tar kommunen ställning i varje enskilt fall enligt Miljöbalken. Nya tekniska innovationer eller ändringar i totalförsvarets intressen kan dock komma ändra förutsättningarna för vindkraftsutbyggnad i kommunen.

När det gäller solenergianläggningar har kommunen inte samma rådighet som över vindkraftutbyggnaden. Kommunen är dock positiv till solenergianläggningar och arbetar för att egna byggnader ska ha anläggningar på taken. För större solenergianläggningar på marken vill kommunen att dessa ska vara förenliga med andra markanvändningar. Det är också viktigt att ta hänsyn till det befintliga elnätet, så att det finns utrymme för att ansluta nya anläggningar och att de placeras där det finns efterfrågan på el.

Sävsjö kommun är en landsbygdskommun med stora skogs- och jordbruksnäringar, som utifrån flera perspektiv har potential för energiproduktion. Därför ska vi ta hänsyn till jord- och skogsbruksmark i kommunens planering och beslut.

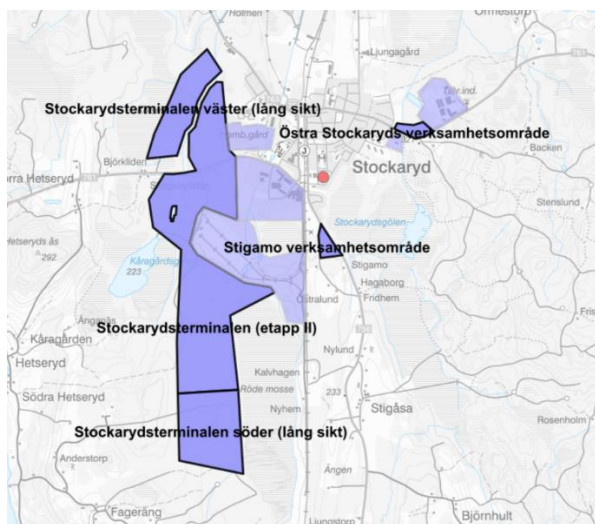
Utpekade områden för verksamhetsutveckling

Stockaryd

Trävaruterminalen i Stockaryd har stor potential att utvecklas. Kommunen planerar att terminalen på lång sikt ska kunna fungera som en kombiterminal där olika typer

av gods kan flyttas från väg till järnväg. Ett markområde har avsatts för detta ändamål i översiktsplanen.

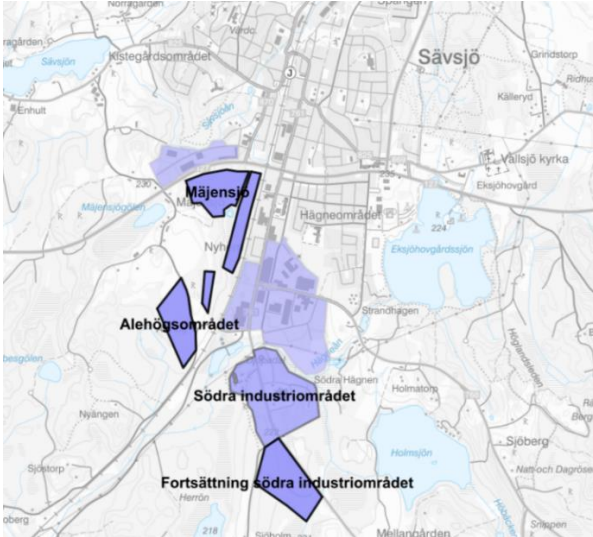
Utöver terminalens potential ser kommunen också möjlighet att locka verksamheter som kräver stora ytor och kan dra nytta av det strategiska läget nära både terminalen och stambanan. Vilka verksamheter som väljer att etablera sig i Stockaryd kan i sin tur få stor påverkan på kommunens och ortens framtida behov av el och energi.

Kartbilden visar i mörkt lila planerade verksamhetsområden i översiktsplanen för Stockaryds tätort, 2024.

Mäjensjö- och Södra Sävsjö industriområde

I sydvästra Sävsjö, väster om järnvägen, har kommunen identifierat större områden som är lämpliga för utveckling av både handel och störande verksamheter som kräver mycket utrymme. Planeringen av dessa områden och den nödvändiga infrastrukturen är avgörande för att kunna genomföra den i översiktsplanen föreslagna omvandlingen av centrala verksamhetsområden i Sävsjö tätort till en blandad centrumbebyggelse.

Kartbilden visar i mörkt lila planerade verksamhetsområden i kommunens översiktsplan för Sävsjö tätort, 2024

3.2 Näringslivets efterfrågan på energi och effekt

Efterfrågan på elanslutningar har ökat mycket i Jönköpings län. Elnätsbolaget E.ON förutspår i sin plan för nätutveckling att elnätets kapacitet behöver öka med 6 procent till 2029 och 12 procent till 2034 i länet som helhet. Detta baseras på ökad elektrifiering av industri och fordonsflotta och att nya stora anslutningar som logistikcentra och batterilager etableras.

Även i Sävsjö märks en tydlig trend med fler förfrågningar om större elanslutningar. Nätbolagen nuvarande bedömning är att kapacitetsläget för elkonsument är bra i Sävsjö kommun, och anser att risken för kapacitetsbegränsningar vid nya anslutningar är låg. Detta bygger dock på antagandet att elbehovet främst kommer från hemmaladdning av personbilar. Eventuella större nyetableringar eller ett kraftigt ökat elbehov inom det nuvarande näringslivet har inte inkluderats i bedömningen. Större anslutningsförfrågningar, oavsett om det handlar om energiproduktion eller energikonsumtion, kräver ofta både förstärkning av nuvarande elnät och nybyggnation. Nya anslutningar i områden långt från fördelningsstationer är dessutom extra utmanande.

Sävsjö kommun har skickat ut en enkät till företag i området med frågan om företagen planerar att göra investeringar som kräver mer än 100 kW el. Totalt svarade endast fyra företag att de planerar att göra investeringar som ökar behovet av el och effekt. Investeringarna är planerade till åren 2025-2027 med ett totalt effektbehov på 502 000 kW.

För att driva på kring energifrågor och resurseffektivitet har Sävsjö Näringsliv AB startat en resurshub i Sävsjö. Resurshubben är en plattform där företag kan samarbeta för att optimera resursanvändningen och hitta cirkulära lösningar. Ett av resurshubbens tre fokusområden handlar om ökad energiproduktion. Projektet har fått finansiering från bland annat Europeiska Regionalfonden via Tillväxtverket och Region Jönköping fram till och med 2027.

3.3 Fortsatt utveckling av energisystemet i Sävsjö

Effektiv användning av energi

Lagstiftningen styr allt hårdare mot energieffektivitet först. Detta kommer att ha stor påverkan både på privat och offentlig sektor, inte minst vad gäller krav på byggnaders energiprestanda. Energieffektivisering av gatubelysning och ventilation inom kommunala

fastigheter pågår, vilket kan minska den totala energiförbrukningen inom kommunorganisationen. Kommunen har sikte på målet om energi- och klimatsmart bebyggelse i Sävsjö, ett arbete som kommer att behöva vidareutvecklas framöver.

Effektiv användning av effekt

Om allt fler av förfrågningarna om stora in- och utmatningar på elnätet blir verklighet kan det påverka överföringskapaciteten i ledningarna i Sävsjö. Utöver nätförstärkningar finns behov av samverkan kring effektiv användning av effekt, minska effektoppar och att stärka arbetet med effektprognoser. Detta kommer vara viktigt för kommunens fortsatta arbete med fysisk planering och näringslivsutveckling. En annan viktig komponent är energilagring. Genom att lagra energi när produktionen är hög och efterfrågan låg, kan vi säkerställa att det finns tillräckligt med energi tillgänglig under perioder av hög efterfrågan eller låg produktion. Energilagring kan ske i olika former, såsom batterier, pumpkraftverk eller andra innovativa lösningar.

Transporter och mobilitet

Transporter är viktiga för en landsbygdskommun som Sävsjö och väl utbyggd infrastruktur för alla former av fossilfria drivmedel är en förutsättning för att nå kommunens mål om en fossilfri transportkommun. Fler och fler privata bostäder byggs utanför tätorterna, vilket gör det allt viktigare att utveckla kollektivtrafikstråk och att ha strategiska noder för byte mellan trafikslag och samåkning på landsbygden. Samtransporter och cykelfrämjande insatser är andra viktiga utvecklingsområden. För att möta framtidens energibehov finns dessutom en potential i så kallade vehicle-to-X (V2X)-teknologier, där elfordon kan både ta emot och leverera energi för att balansera elnätet.

Krisberedskap

Ur ett beredskapsperspektiv kommer Sävsjö kommun sannolikt att vara beroende av vissa fossila drivmedel under vår allra närmaste framtid. I dagsläget är det främst diesel och till viss del bensin som finns att tillgå i samband med reservkraft, men allt fler reservkraftverk är godkända för biodiesel och tester med biogas som reservkraft pågår idag i bland annat Växjö. Tekniken att producera och lagra fossilfri och förnybar energi går snabbt framåt, men vid omställning till ny teknik behöver det samplaneras med beredskapsansvariga för riskbedömning, konsekvensbeskrivning och redundans.

Framtidens elberoende behöver kunna hanteras vid kris och elbortfall och prioriterade områden i närtid är elförsörjning till värme samt till vårdverksamheter inklusive bilpool. I takt med att elförsörjningen skulle kunna bli mer robust och säkrare från störningar så är andra och mer permanenta lösningar prioriterade.

Energiproduktion och självförsörjning

Sävsjö kommun har satt en hög ambitionsnivå för ökad självförsörjning och ska främja lokal energiproduktion, inte minst för att minska energiberoendet utifrån. Innovation inom grön energiproduktion öppnar också upp för teknisk utveckling och för nya affärsidéer och företagsetableringar.

Fokus kommer med stor sannolikhet även fortsättningsvis att vara på utbyggnad av solpaneler på befintliga tak, samt på utveckling av solcellsparkar och säsongslagring. Även lokal vattenkraft samt vindkraft i olika skala skulle kunna spela en viss roll för den framtida elförsörjningen, även om stora begränsningar finns för dessa energislags utbyggnadsmöjligheter.

Biogasproduktion kommer troligtvis fortsatt ha en viktig roll för den lokala energiförsörjningen, men kan komma att användas även på andra sätt än som fordonsgas.

Fler småskaliga biogasanläggningar för lantbruk och industri som genererar både värme och el är en möjlig utveckling i Sävsjö.

Energigemenskaper

Energigemenskaper kan vara en annan nyckelkomponent för den framtida energiförsörjningen i Sävsjö kommun. Vi ser en utveckling med fler företag och verksamheter som intresserar sig för att samarbeta för att dela eller återvinna energi. Genom att producera och använda energi på plats eller lokalt i närområdet kan vi minimera förluster, minska sårbarheten från externa störningar och öka den förnybara energiproduktionen. Energigemenskaper kan på så sätt även stärka vår beredskapsförmåga och energisystemets robusthet. Här finns behov av samarbete både inom näringsliv, föreningsliv, kommun och närliggande kommuner.

3.4 Slutsats framtidens energisystem i Sävsjö

Framtiden för Sävsjös energisystem är starkt beroende av energieffektivisering, regionalt samarbete, ökad elektrifiering och lokal energiproduktion. Energisystemet kommer troligen att utvecklas mot mer decentraliserade lösningar med fokus på lokala energigemenskaper och smartare användning av resurser. Samtidigt krävs flexibilitet och innovation för att möta de ökade kraven på robusthet, trygga den lokala energiförsörjningen och säkra näringslivets konkurrenskraft.

4. Åtgärder och insatser för ett hållbart energisystem

Med utgångspunkt i Sävsjös lokala förutsättningar och med sikte på ett hållbart energisystem har behov av förflyttningar identifierats inom följande områden:

- **Kommunikation och organisation**
- **Effektiv användning av energi**
- **Effektiv användning av effekt**
- **Transport och mobilitet**
- **Krisberedskap i energisystemet**
- **Ökad energiproduktion**

Inom ovanstående områden har ett stort antal olika åtgärder identifierats. Därefter har åtgärderna prioriterats utifrån bedömd nyttoeffekt. Prioriterade åtgärder återfinns i tabellerna nedan. Utöver prioriterade åtgärder finns även ett antal identifierade åtgärder listade för övervägande på kort och lång sikt.

Åtgärderna är också indelade i tre olika nivåer av rådighet:

- **Direkt rådighet** där kommunen kan påverka direkt inom den egna verksamheten
- **Indirekt rådighet** där kommunen kan påverka sina invånare, verksamheter och besökare
- **Rådighet** genom samverkan där många frågor och beslut hanteras på andra håll.

Vilka som ansvarar för åtgärden samt andra nyckelaktörer för genomförande finns också beskrivet i tabellerna. Åtgärderna är öppet skrivna för att skapa utrymme för ett flexibelt genomförande av de förvaltningar och bolag som står som ansvariga.

Kommunfullmäktige följer upp energiplanen en gång per mandatperiod. Utöver eventuella behov av revidering av planen ska uppföljningen redogöra för status på implementering av åtgärderna, inklusive en analys av hur eventuella hinder och utmaningar kan övervinnas.

Sävsjö kommuns utvecklingsavdelning har en samordnande roll i verkställandet av energiplanen och kommunens ledningsgrupp har det yttersta ansvaret för genomförande och uppföljning till politiken.

Åtgärder och insatser finansieras av kommunfullmäktige, nämnder och kommunala bolag inom ordinarie budget. Ytterligare finansieringsmöjligheter finns genom att bedriva utvecklingsarbetet i projektform tillsammans med statligt stöd eller annan extern finansiering. Flera av åtgärderna bedöms rymmas inom ordinarie verksamhet.

Kommunikation och organisation

Åtgärd	Rådighet: Indirekt, direkt och i samverkan.	Huvudansvar, deltar
Informera om och förankra energiplanering internt inom kommunkoncernen.	Direkt rådighet	Utvecklingsavdelningen, Kommunikationsavdelningen
Upprätthåll en bred samverkansgrupp med representanter från kommun och kommunala bolag för energifrågor med utgångspunkt i energiplanen.	I samverkan	Utvecklingsavdelningen, Njudung Energi, Sävebo, SNAB, Serviceförvaltningen

Informera om energiplanering externt gentemot det lokala näringslivet.	Indirekt rådgivning	SNAB
Genomföra en grundläggande energiutbildning för kommunens politiska ledning (ex. "Energikällan - så funkar Sveriges energisystem")	Direkt rådgivning	Utvecklingsavdelningen
Informationsinsatser i syfte att påverka beteendet hos kommunkoncernens medarbetare med fokus på effektiv energianvändning	Direkt rådgivning	Utvecklingsavdelningen, Kommunikationsavdelningen
Marknadsför den kommunala energi- och klimatrådgivarens uppgift att hjälpa hushåll och små och medelstora företag att energieffektivisera.	Indirekt rådgivning	Energicentrum Kommunikationsavdelningen, SNAB

Effektiv användning av energi

Åtgärd	Rådighet: Indirekt, direkt och i samverkan.	Huvudansvar, deltar
Utreda potential för energieffektiviseringar i kommunala byggnader enligt EED och ta fram en prioriteringslista.	Direkt rådgivning	Kommunens fastighetsavdelning
Fortsatt effektivisering av gatubelysning genom utbyte till LED-armatur.	Direkt rådgivning	Serviceförvaltningen
Utreda potentialen av restvärmekällor för tillvaratagande som fjärrvärme eller annan användning.	I samverkan	Njudung energi, Utvecklingsavdelningen och SNAB i samverkan
Främja utvecklingen mot lokala energigemenskaper genom Resurshubben Sävsjö.	Indirekt rådgivning	SNAB, Utvecklingsavdelningen
Inkludera energitillsyn som en del av den vanliga miljötillsynen.	Direkt rådgivning	Myndighetsförvaltningen

Andra åtgärder att överväga på kort och lång sikt

- Utred potentialen att nyttja fjärrvärme mer effektivt (s.k. generation 4, lågtempererad fjärrvärme för moderna hus/verksamhetslokaler).

Effektiv användning av effekt

Åtgärd	Rådighet: Indirekt, direkt och i samverkan.	Huvudansvar, deltar
Verka för att minska och flytta effekttoppar i kommunens verksamheter där potential finns.	Direkt rådgivning	Kommunens fastighetsavdelning
Säkerställa löpande dialog med nätbolagen angående effektbehov, nätkapacitet och flexibilitetslösningar.	I samverkan	Utvecklingsavdelningen och lokalt verksamma elnätsbolag i samverkan
Verka för rimlig effektdimensionering vid nybyggnation.	Indirekt rådgivning	SNAB (företagslotsning), Myndighetsförvaltningen
I samband med nya kommunala solcellsanläggningar ska energilagringens möjligheter undersökas.	Direkt rådgivning	Kommunens fastighetsavdelning
Verka i samverkan för nätkapacitetsutrymme i den kommunala fysiska planeringen.	I samverkan	Utvecklingsavdelningen och lokalt verksamma elnätsbolag i samverkan
Omvärldbeakta nya förutsättningar och behov av infrastruktur för energiförsörjning i den kommunala fysiska planeringen.	Direkt rådgivning	Samhällsbyggnadsenheten

Andra åtgärder att överväga på kort och lång sikt

- Upprätta en effektkarta inom kommunens geografiska område (utgå från effektprognosverktyget som regionen tagit fram).
- Följa teknikutvecklingen och utse ansvarig för att testa nya tekniker för energilagring, effektstyrning och användarflexibilitet.

Transport och mobilitet

Åtgärd	Rådighet: Indirekt, direkt och i samverkan.	Huvudansvar, deltar
Främja cykling genom att bygga sammanhängande cykelvägnät, utveckla cykelinfrastrukturen och bygga trygga cykelparkeringar i våra tätorter.	Direkt rådighet	<u>Samhällsbyggnadsenheten</u> och Gata/park-avdelningen i samverkan
Kommunen som arbetsgivare ska uppmuntra till hållbara resor.	Direkt rådighet	Utvecklingsavdelningen och HR-avdelningen i samverkan
Utreda möjligheterna för att effektivisera och samordna kommunala och regionala transporter exempelvis skolbuss, hemtjänst, sjuktransport och närtrafik.	I samverkan	Utvecklingsavdelningen, Region Jönköpings län, Socialförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Serviceförvaltningen
Skapa noder för samåkning och byte av transportsätt på strategiska platser (finns i ÖP).	Direkt rådighet	<u>Samhällsbyggnadsenheten</u> och Gata/park-avdelningen i samverkan
Utreda möjligheten till kommunal bil- och cykelpool för att öka tillgängligheten på landsbygden som komplement till kollektivtrafik.	Direkt rådighet	<u>Utvecklingsavdelningen</u>

Andra åtgärder att överväga på kort och lång sikt

- Planera för/möjliggör för att en större andel av godstrafiken långsiktigt ska flyttas över till järnväg/Stockarydsterminalen
- Tankställe gas för tunga transporter (Stockaryds-terminalen). Samverkan/Stockarydsterminalen/kommunen
- Utreda behov/möjlighet av vätgastankstationer, bevaka utvecklingen inom vätgas med syfte att kunna ta del av potentialen.
- Cykelvägar mellan tätorterna. Samverkan/utbyggnad av överföringsledning/Njudung energi
- Digital teknik som minskar resandet (fokus på allmänhetens resor)

Krisberedskap i energisystemet

Åtgärd	Rådighet: Indirekt, direkt och i samverkan.	Huvudansvar, deltar
Dialog med biogasproducent om anläggningens fortsatta drift vid elbortfall.	Indirekt rådighet	<u>Utvecklingsavdelningen - beredskapssamordning</u>
Dialog med biogasmack om drift vid elavbrott.	Indirekt rådighet	<u>Utvecklingsavdelningen - beredskapssamordning</u>
Utreda möjligheten till fossilfri reservkraft exempelvis biogasdrivna reservkraftverk.	Direkt rådighet	<u>Utvecklingsavdelningen - beredskapssamordning</u>
Utreda möjligheterna till att inkludera samhällsviktiga verksamheter i lokala energigemenskaper	Direkt rådighet	<u>Utvecklingsavdelningen - beredskapssamordning</u> Resurshubben Sävsjö
Inventera resurser såsom bränsle, reservkraft, maskiner, kompetens i lokalsamhället. Frivilliga resurser.	Direkt rådighet	<u>Utvecklingsavdelningen - beredskapssamordning</u>
Upprätta reservkraft på fjärrvärmeverk, pannor (närvärmeverk).	Direkt rådighet	<u>Njudung energi</u>

Andra åtgärder att överväga på kort och lång sikt

- I samverkan med lokalt elnätbolag utreda möjligheten att anlägga större batterilagransanläggningar i syfte att öka det lokala energisystemets motståndskraft.
- Utreda hur Sävsjö kommun kan utveckla och utöka självförsörjning av energi, i syfte att öka det lokala energisystemets motståndskraft
- Utreda mottagning av värme i fastigheter (upprätta fastighetsägarnätverk om värmeöverföring till fastigheter).

Ökad energiproduktion

Åtgärd	Rådighet: Indirekt, direkt och i samverkan.	Huvudansvar, deltar
Handlingsplan för installation av solceller på kommunala byggnader/fastigheter.	Direkt rådighet	<u>Kommunens fastighetsavdelning</u>
Identifiera lämplig mark i kommunens fysiska planering för solcellsparker, vätgasproduktion, energilager och energigemenskaper m.m.	Direkt rådighet	<u>Samhällsbyggnadsenheten</u>
Verka för ökad lokal energiproduktion genom Resurshubben Sävsjö	Indirekt	<u>Resurshubben Sävsjö</u>
I kommunala projekt undersöka möjligheten att nyttja jordvärme samt frikyla (i kombination med fjärrvärme).	Direkt rådighet	<u>Kommunens fastighetsavdelning</u>

Andra åtgärder att överväga på kort och lång sikt

- Utredda möjligheten till bibränslebaserad närvärme i Stockaryd.
- Skapa ett samverkansforum för lokal småskalig elproduktion såsom vattenkraft och vindkraft.
- Dialog med lokal biogasproducent kring elproduktion.

Bilagor

Eldistribution Sävsjö kommun
Miljöbedömning

Dokumentansvarig: Utvecklingsavdelningen
Dokumentet gäller: Sävsjö kommun 2026-2030
För revidering ansvarar: Utvecklingsavdelningen
För uppföljning ansvarar: Kommunens ledningsgrupp